

Franz J. Brüseke

TROPISCHE FANTASIE

FANTEZIE TROPICALĂ

Franz J. Brüseke

**TROPISCHE FANTASIE
FANTEZIE TROPICALĂ**

**Gedichte
Poeme**

Übersetzungen von/ Traducere de
Herbert-Werner Mühlroth
und/ și
Ioan Milea

Nachwort von/ Postfață de
Herbert-Werner Mühlroth

**LIMES
2025**

Colecția LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: Dinu Virgil

Pe copertă: Ivica Matijević,

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

© Franz J. Brüseke

© Herbert-Werner Mühlroth și Ioan Milea
pentru această traducere

© Editura Limes pentru această ediție

Editura Limes

Str. Castanilor, 3

407280 Florești, jud. Cluj

Tel.: 0723-194022

e-mail: edituralimes2008@yahoo.com

www.edituralimes.ro

GEDICHTE

POEME

Liebe, dumme

Ich pusteblume sie
aufs Bett.
Sie zieht die Stacheln ein.
Die weiche Oberhaut
des Weibs
ist mein.
Schneefalter tanzen,
kolibrigeküsste.
Ich liebe sie,
als ob ich es nicht wüsste.

Dragoste, proastă

Suflu în ea ca într-o păpădie
pe pat.

Își retrage ghimpii și ea.

Epiderma moale
a femeii-i
a mea.

Dansează fluturi de zăpadă
sărutați de colibri.

O iubesc de parcă
nici nu aş ști.

Liebe, germanische

Dommeln
fallen ins Geschilf
sie unken

Symbole
stapeln sich im See

vom frühen Feuer
hängt der Rauch im Haar

Das Lid geschlossen
nimmt er Witterung auf

von Birkenknospen
Moderholz
und einer wilden Hündin,
irgendwo.

Dragoste, germanică

Buhaii
cad în stuf
cobesc în negru

Simboluri
se stivuiesc în lac

de la focul timpuriu
fumul atârnă în păr

Cu pleoapa încisă
adulmecă mirosul

de muguri de mesteacăn
de lemn mucegăit
și al unei cătele sălbaticice,
undeva.

Liebe, surreale

Wälz ich mich blütenschwer den Berg hinauf
trink Frühjahrs Grün
ein Spatz lacht links im Strauch

Werf Marx und Gott und alles Gute
nach hinten fort, sie überschlagen sich
der Himmel sitzt im Baum

Zwei Mäuse piepsen Angst
am Schuh vorbei, mein Mädchen kreischt
vor Schreck mir in die Arme.

Dragoste, suprarealistă

Mă rostogolesc pe munte încărcat de flori
beau verdele primăverii
o vrabie râde în tufişul din stânga

Îl arunc pe Marx și pe Dumnezeu și tot ce-i bun
înapoi, se dau de-a dura
cerul stă în copac

Doi șoareci chițăie teamă
pe lângă pantof, fata mea țipă
de groază în brațele mele.

Liebe, vergangene

Jupiter ist hinter dem Mond verschwunden
mit Dir

in den Augen der Fliege
auf meiner schreibenden Hand
spiegelt sich das Entsetzen

irgendwelche Blumen
kriechen
das Balkongitter hoch

das Bettuch ist schon gewaschen

auf dem Stuhl in der Küche
sitzt niemand

Dragoste, trecută

Jupiter a dispărut în spatele lunii
cu tine

în ochii muștei
de pe mâna mea care scrie
se oglindește groaza

niște flori
se târasc însus
pe balustrada balconului

cearceaful e deja spălat

pe scaunul din bucătărie
nu stă nimeni

Liebe, neue

Streck ich meine große Zehe
Lächelnd vor mich hin
Blase warmen Rauch ins Zimmer
Aufgestützt das Kinn

Alte Träume
hänge ich
an dies und das
Neue Hoffnung
hänge ich an Dich

Blütenblätter
zupf ich insgeheim
Ja nein Ja nein Ja nein ...

Dragoste, nouă

Întind degetul mare de la picior
Zâmbind în sinea mea
Suflu fum cald în cameră
Bărbia sprijinită și ea

Leg
vise vechi
de una, de alta
O nouă speranță
de tine o leg

Smulg în taină
petale acu
Da nu Da nu Da nu Da nu...

Liebe, naiv und frühlingshaft

Frag nicht so dumm, lächelt sie ernst.
Ja, Ja! küsst er zurück.
Weht blauer Wind übers Gras.
Läuft aufgeregtes Kükengelb durch Grün
Ruf ich: bleibt hier! Und springe schräg ins Feld.

Dragoste, naivă și primăvăritică

Nu-ntreba atât de stupid, zâmbește ea serioasă.
Da, da! răspunde el la sărut.
Suflă un vânt albastru peste iarbă.
Prin verde aleargă agitat un galben de pui.
Eu strig: stați aici! Și sar pieziș în câmp.

Liebe, besoffene

Paar Bier zu viel
im Bauch
verliebt in Dich
und auch
denk ich
an früher
und daran:
wie, mit wem und wann.

Dragoste, beată

Câteva beri prea mult
în burtă iar
îndrăgostit de tine
acum și chiar
mă gândesc bine
la ce-a fost înainte
și la asta curând:
cum, cu cine și când.

Liebe, zukünftige

Nur die Gewissheit,
dass es woanders
anders ist,
hält mich noch da.

Dass irgendwo
Wellen auf den Sand laufen
und Du lachst,

nur das.

Dragoste, viitoare

Doar certitudinea
că altundeva
e altfel
mă mai ține acolo.

Că undeva
valurile aleargă pe nisip
și tu râzi,
doar asta.

Liebe, zu zweit

Die Mädchen schlafen in den Gassen
Und die armen Pferde
Haben nichts zu fassen.
Der Asphalt deckt die Erde zu
Und die Herzen sind romantisch
So wie ich und du.

Ein Düsenjäger zischt und blinkt
Es ist schon Nacht
Der Mond beleuchtet eine Palme.

Ich, Dichter, halbbesoffen
Du, Frau, so hingeggeben
Wir, zwei, so herz und innig
Du, Welt, so weit.

P.S.

Ach, schön ist's, wenn man schreibt,
was für die Nachwelt bleibt.

Dragoste, în doi

Fetele dorm pe ulițe aşa
Iar bieții cai
N-au ce mâncă.
Asfaltul acoperă pământu-n întregime
Iar inimile-s romantice
Ca mine și ca tine.

Un avion de vânătoare șuieră și clipește
E deja noapte
Luna luminează un palmier.

Eu, poet, pe jumătate beat
Tu, femeie, atât de devotată
Noi doi, atât de inimoși și intimi
Tu, lume, atât de largă.

P.S.
Ah, frumos e când se scrie bine
ce-i rămâne lumii care vine.

Liebe, nach Deinem Tod

Erlöst vom Schmerz ansehen zu müssen,
wie Du leidest,
Leide ich jetzt ohne Deine tröstende Hand.
Wo bist Du?

Fast wünschte ich die Ruhe des Friedens,
der vergessenen Gräber,
der balgenden Spatzen zwischen umgefallenem Marmor.
Friedhofsrufe: ein wohlzuendes Wort in den Stunden
der Marter.

Nun liegst Du da, Dein Name nur aus Granit
deckt Dich zu.
Doch das Versprechen der Ruhe, galt wohl nur Dir.
Nicht mir.

Mit aufgerissener Seele lebe ich,
ein Reflex, der weitermacht,
weil die Verdauung funktioniert und das Herz schlägt.

Nie hätte ich gedacht,
dass etwas das es nicht gibt, so leiden macht.

Ich möchte mich bedanken und weiß nicht wo.
Ich möchte mich entschuldigen und weiß nicht wofür.

Die Logik des Kampfes
Hielt mich auf den Beinen.
Die Leere der Ebene vor mir
Will mich verrücken.

Iubire, după moartea ta

Eliberat de durerea de a vedea
cum suferi,
Sufăr acum fără mâna ta mângâietoare.
Unde ești?

Aproape că îmi doresc liniștea păcii,
a mormintelor uitate,
a vrăbiuțelor care se iau la harță prin marmura căzută.
Pacea cimitirului: un cuvânt liniștitor în orele de chin.

Acum zaci acolo, numele tău doar din granit
te acoperă.
Însă promisiunea de pace a fost poate doar pentru tine.
Nu și pentru mine.

Trăiesc cu sufletul sfâșiat,
un reflex ce continuă,
pentru că digestia funcționează și inima bate.

Niciodată nu m-aș fi gândit
că ceva ce nu există mă va face să sufăr atât.

Vreau să mulțumesc și nu știu unde.
Vreau să-mi cer scuze și nu știu pentru ce.

Logica luptei
m-a ținut în picioare.
Goliciunea câmpiei din fața mea
Vrea să mă miște din loc.

Verlassen

Verlassen sitze ich am Strand
Von Gott und allen guten Geistern

Ein Haufen Mensch mit Möwen drüber
Der Himmel zieht sich
Mein Auto parkt und wartet

Die Wellen laufen auf dem Sand
Und haben keine Beine
Ich suche keinen Sinn
Er findet sich

Ein bisschen Geld, ein bisschen Mann
Worte, die ersten Toten die man kennt
Der Vater, die Frau
Bald ist man selber einer.

Gesellschaft interessiert nicht mehr.

Moral, da hatte einer recht,
Ist was für schwache Leute
Sowas wie Blasentee aus Bioanbau
Du gehst auch so
Mit Jogging oder ohne
In die Binsen

Was zählt, das gibt es nicht: Du zählst
Und rechnest vor dich hin: Wie lange noch?
Die Möwe interessiert das nicht
Sie guckt, ob du lebendig bist

Părăsit

Stau pe plajă părăsit
De Dumnezeu și de toate spiritele bune

O grămadă de oameni cu pescăruși deasupra
Cerul se întinde
Mașina mea parchează și așteaptă

Valurile aleargă pe nisip
Și n-au picioare
Nu caut un sens
Acesta se găsește

Ceva bani, ceva bărbat
Cuvinte, primii morți pe care îi cunoști
Tatăl, soția
În curând vei fi și tu unul

Societatea nu mai interesează

Morală, aici cineva avea dreptate,
E ceva pentru oamenii slabii
Ceva precum ceaiul cu bule din agricultura ecologică
Și aşa te duci
Cu jogging sau fără
Pe gârlă

Ceea ce contează nu există: numeri
Și faci calculele în sinea ta: Până când?
Pe pescăruș nu-l interesează
Se uită dacă ești viu

Falls nicht, so pickt sie dich
Wie diesen Fisch der seitlings in die Sonne schielt

Trink Café, Cola, Schnaps, das putscht und ätzt den Magen
Gesundheit oder Krankheit: was solls, das zögert nur
Du gehst auch so
Ob Bodybuilding oder nicht
Hinüber zu dem Fisch

Jetzt reichts! es ist zum Kotzen, doch ich sagte es:
Verlassen sitze ich am Strand
Von Gott und allen guten Geistern

Dacă nu, te ciugulește
Ca peștele ăsta care se uită cruciș la soare

Bea cafea, cola, țuică, astea ațâță și rod stomachul
Sănătate sau boală: ce contează, asta doar întârzie
Te vei duce și aşa
Că faci culturism sau nu
Dincolo la pește

Acum ajunge! e grețos, dar am spus-o:
Stau pe plajă părăsit
De Dumnezeu și de toate spiritele bune

Warum nicht, dichten

Dichten kommt oder nicht
Auf Taubenfüßen Friedrichs
Für die Intelligenten

Für andere ist es Quatsch
Was ist es für mich?
Vielleicht, nicht denken
Vielleicht, dass es einfach rauskommt
Oder mal ganz einfach deutsch sprechen

Dichten ist schön
So wie die Erinnerung
So wie deine Haare über dem küssenden Mund
Nur dichtend kommt sowas
Eben auf Taubenfüßen
Die daherkommen
Und die Welt verändern

Und wenn nicht?
Was tun, wenn nicht weiter?
Das tun, was bis jetzt?

Să scrii poezie, de ce nu

Poezia vine sau nu
Pe picioarele de porumbel ale lui Friedrich*
Pentru cei inteligenți

Pentru alții e o prostie
Ce e pentru mine?
Poate să nu gândești
Poate că pur și simplu iese
Sau pur și simplu vorbi în germană

Poezia e frumoasă
La fel ca amintirea
La fel ca părul tău peste gura ta sărutândă
Doar scriind poezie vine aşa ceva
Tocmai pe picioarele porumbeilor
Care vin
Și schimbă lumea

Și dacă nu?
Ce să faci dacă nu continuă?
Ce-ai făcut și până acum?

* Aluzie la un pasaj din *Also sprach Zarathustra* (Aşa grăit-a Zarathustra) a lui Nietzsche: „Die stillsten Worte sind es, welche den Sturm bringen. Gedanken, die mit Taubenfüßen kommen, lenken die Welt” („Cuvintele cele mai liniștite sunt cele care aduc furtuna. Gândurile cu picioare de porumbel cârmuiesc lumea.”).

Alles legt sich

Auch Wut

Gedanken kamen auf tauben Füßen

Jetzt stieben sie davon

Total se liniștește

Chiar și furia

Gândurile veneau pe picioare amorțite

Acum se împrăștie

Deep in my Heart

Es gibt keinen Grund
nicht zu lachen
zu lachen gibt es kein Sein
was sollst du machen
nein, nein

Es nimmt uns weg und fliegt
wohin?
die Mädchen singen Winterlieder
wir laufen, stehen, sehen
und haben Zeit

Weil wir nichts machen
nur trinken und lachen
hören wir Stimmen
sehen wir Sachen
sind wir ganz innen
auch wenn wir wachen

Hüpfen Kobolde drei
grüßen uns freundlich als wär nichts dabei
ist es ein Kichern und ein Geläute
jemand sagt: fette Beute

Es gibt keinen Grund
nein, nein
es gibt kein Sein
nicht zu lachen
was sollst du machen?

Deep in my Heart*

Nu-i niciun motiv
să nu râzi mult
de râs nu-i nicio ființă acu
ce-i de făcut
nu, nu

Ne răpește și zboară
încotro?
fetele cântă cântece de iarnă
alergăm, stăm, vedem
și avem timp

Fiindcă nu facem nimic, aşadar,
bem și râdem întruna doar
auzim voci o mulțime
atâtea lucruri ne-apar
suntem înăuntru în întregime
treji fiind chiar

Trei sar spiriduși
ne salută prietenește de parcă nimica n-ar face acuși
e un chicotit și un dangăt întruna
cineva spune: pradă grasă-i acuma

Nu-i niciun motiv
nu, nu
nu-i nicio ființă acu
de care să nu râzi mult
ce-i de făcut?

* În limba engleză: *Adânc în inima mea.*

Nach der siebzehnten Chemotherapie

Im Haus, wo das Sein wohnt
Sitze auch ich und tippe die Angst vor dem Tod
Ins Unreine
Nicht vor meinem Tod, dem ihren
Das heißtt, dem meiner Frau.
Sie atmet kurz und rasch
Verliert jeden Tag mehr Gewicht
Hat Wasser in der Lunge
Erbricht, manchmal
Geht nicht mehr, außer ins Bad.
Im Haus, wo das Sein wohnt
Blättere ich in alten Büchern und erinnere mich
Erinnere mich beruhigend gut, fast sänge ich
Doch ich darf sie nicht wecken
Sie muss schlafen, viel schlafen
Sie hat fast keine Haare mehr
Zärtlich nenne ich sie Igel
Sie lächelt dann und ich auch
Denn wir wissen: das Unwichtigste sind die Haare
Ich halte alles gut aus
Außer, wenn sie laut betet und weint: ich will
gesund werden!
Tiefer geht es nicht. Oder doch?
Wenn ein Jahr lang immer das Schlimmste zutrifft,
Wird man demütig
Nicht pessimistisch: demütig
Optimistisch ist man wie ein Backfisch, muss man
sein, ist man.

După a șaptesprezecea sedință de chimioterapie

În casa unde locuiește ființa
Stau și eu și bat la mașină frica de moarte
Nu pe curat
Nu de moartea mea, ci a ei
Adică, a soției mele.
Ea respiră scurt și repede
Pierde în greutate în fiecare zi
Are apă în plămâni
Vomită uneori
Nu mai merge decât la baie.
În casa unde locuiește ființa
Răsfoiesc cărți vechi și îmi amintesc
Îmi amintesc liniștitor de bine, cânt aproape
Dar n-am voie să-o trezesc
Trebuie să doarmă, să doarmă mult
Aproape că nu mai are păr
Îi spun, tandru, arici
Zâmbește atunci, și eu la fel
Căci știm: cel mai neimportant e părul
Suport totul bine
În afara când se roagă cu voce tare și plânge: Vreau
să mă fac bine!
Mai adânc nu se poate. Sau totuși?
Când timp de un an se întâmplă tot ce-i mai rău
Devii smerit.
Nu pesimist: smerit.
Ești optimist ca un adolescent, trebuie să fii, ești.

Werde ich bald wieder gesund?
Natürlich! Was für eine Frage!
Im Haus, wo das Sein wohnt, wohnen auch wir
Geflüster, Gerede, Geweine
Was mache ich nur, wenn es still wird?

Mă voi face bine curând?
Desigur! Ce întrebare!
În casa unde locuiește ființa, locuim și noi.
Șoapte, vorbărie, plânsete.
Dar ce mă fac dacă se face liniște?

Post mortem

Es weht
Nichts weht
Vergessen, da wo Schmerz
Ein Blick, eine Hand
Wo, fort, wohin
Gerede, da wo Gesang
Gerede, da wo Gehör
Bedanken wir uns nicht
Dass es schon war
Wissen wir, dass es nicht?
Ängsten wir, dass es wieder?

Wir wissen
Mehr als wir
Wenige aber
Ein Blick, ein Lied und ich weiß
Du auch
Wenige aber
Sind auserwählt

Die Hand, der Blick
Es winkt mir zu
Zurück?
Nichts weht

Post mortem

Suflă

Nu suflă nimic

Uitare, unde-i durere

O privire, o mâncă

Unde, plecat, încotro

Vorbărie, acolo unde-i un cântec

Vorbărie, acolo unde e ascultare

Să nu mulțumim

Că a fost deja

Ştim că nu?

Ne e teamă că iar?

Ştim

Mai mult decât noi

Puțini însă

O privire, un cântec și ştiu

Şi tu

Puțini însă

Sunt aleşi

Mâna, privirea

Flutură

Înapoi?

Nu suflă nimic

Unten

Wohin noch stürzen
Was beklagen bei wem
Lächeln, Fragen, vorbei
Manchmal ein Versuch
Vielleicht nach oben sprechen
Vielleicht doch
Jemand hilft oder hört
Wohin noch stürzen
Vielleicht nach oben sprechen

Jos

Unde să mai cazi
De ce să te mai plângi, cui
Zâmbet, întrebări, s-a terminat
Uneori o încercare
Poate să vorbești în sus
Poate totuși
Cineva ajută sau ascultă
Unde să mai cazi
Poate să vorbești în sus

Gesellschaft

Oh, Pausbacke Du Gesellschaft
Du hast Recht Du Dicke
Allgegenwärtige Ampelanlage
Mit Selbstauslöser

Oh, guter Geschmack kultivierter
Du kritischer Blick Du bebrillter
Anerkennung verteilender Kulturteil
Du Oskar!

Du Stocher im Fleisch
Du Seide zwischen den Zähnen
Du Öl im Sand des Getriebes
Du Bandwurm menschheitsumfassender Gerechtigkeit

Meine Sicherheit, Du, mein Sinn
Ohne Dich keine Sittlichkeit, Dicke
Verbrecher wären wir alle,
Auch ich, ohne Anstand

Societate

O, obraz dolofan*, tu, societate
Ai dreptate, graso
Instalație de semafor** omniprezentă
Cu autodeclanșator

Oh, bun gust, cultivat
Tu, privire critică, tu ochelarist.
Distribuitor de recunoaștere.
Tu, Oscar!

Tu, scobitor în carne
Tu, mătase între dinți
Tu, ulei în nisipul angrenajului
Tu, tenia dreptății cuprinzând umanitatea

Securitatea mea, tu, sensul meu
Fără tine nu e moralitate, graso
Am fi cu toții criminali,
Și eu, fără bună-cuvînță

* „Au Backe” este o exclamație folosită pentru a exprima durerea sau surprinderea, în special în cazul unei glume sau al unui eveniment neașteptat. „Pausbacke”(obraz dolofan) face aluzie la ministru pentru familie Lisa Paus, care a introdus Selbstbestimmungsgesetz (Legea privind autodeterminarea), care trece peste legile biologiei.

** Semafor – denumirea guvernului în RFG, până 2025, format din SPD; Verzi și FDP

Sprechen in Dein Ohr, das Geschulte
Das feinert den Laut
Ach, Lallen und Gurgeln nur wär ohne Dich
Und die andern

Du oftmals verkannte
Viel Schmäh auf Dein Haupt schon geladen Bespuckte
Du Arme, Du.

Wie sagte schon Bert, der Dich liebte
Ich habe nur zwei Augen
Aber Du hast viele.
Wie schön!

A vorbi la urechea ta, cea școlită
Asta rafinează sunetul
Oh, doar un bâlbâit și un gâlgâit ar fi fără tine
Și ceilalți

Tu, adesea nesocotită
Multe sudalme s-au revârsat deja pe capul tău
Tu, săracă de tine, tu.

Cum a spus deja Bert, care te-a iubit
Am doar doi ochi
Dar tu ai mulți.
Ce frumos!

Tropische Fantasie

fängt mit Durchfall an und der Einsicht:

Vorsicht!

Lugt rüber zum ar condionado, air condition:
bedingte Luft.

Hört eine Weile nichts mehr: ganz Schmerz im Bauch.

Denkt was

was mal war

zehntausend Kilometer Wasser

dann blutgetränkte Erde

liebliche Felder

weiße Blusen

hoch über Frankfurt die Gewissheit:

da unten bin ich zu Hause.

Das blaue Wasserauge,

Sentimentalitäten.

Junge komm bald wieder,

aber ich bin doch kein Seemann.

Cidadão do mundo, Weltenbürger

der global cities wie Mexico City, Rio, São Paulo

im Hotelturm zu Babel

Opfer des Kellnerauges

free rider der Anomie

des regellosen Zustands

möwengleich auf die Chancen

hier kennt ihn ja keiner

wo uns keiner kennt

gibt es keine Moral

zu Hause kennen ihn alle.

Fantezia tropicală

începe cu diaree și înțelegerea:

Atenție!

Se uită chiorâș dincolo, la *ar condicionado, air condition*:
aer condiționat.

Nu aude nimic o vreme: durere totală în stomac.

Gândește ceva

ce a fost odată

zece mii de kilometri de apă

apoi pământ îmbibat de sânge

câmpuri drăgălașe

bluze albe

sus deasupra Frankfurtului, certitudinea:

acolo jos sunt acasă.

Ochiul albastru al apei,

sentimentalisme.

Băiete, întoarce-te curând*,

dar nu-s totuși marină.

Cidadão do mundo, cetățean al lumii

al orașelor globale ca Mexico City, Rio, São Paulo

în turnul hotelului Babel

victima ochiului chelnerului

free rider al anomiei

al stării fără reguli

ca un pescăruș la noroc

aici nimeni nu-l cunoaște

unde nimeni nu ne cunoaște

nu există morală

acasă toată lumea îl cunoaște.

* Cântec din 1962 al cântărețului Freddy Quinn, care descrie dorul de ducă.

Lugt rüber zum ar condicionado
hört eine Weile nichts mehr
und plötzlich spielen sie:
ir para não chorar
und du bist verloren
wie Onkel Herbert im Erdloch
vor Woronesch

Se uită chiorâș dincolo la *ar condicionado*
nu aude nimic o vreme
și dîntr-o dată cântă:
ir para não chorar**
și ești pierdut
ca unchiul Herbert în acea gaură în pământ
înainte de Voronej***

** du-te, ca să nu plângi
*** Bătălia de la Voronej, din iunie 1941

Ganz einfach

Da schreibt mir einer
hinter ein Foto der Copacabana
dass man die deutsche Angst
umwandeln könne in brasilianische
Leichtigkeit
während in der Brauerei gegenüber die Fässer
durch den Hof rollen
und die Tagesschauredaktion
ihr Katastrophenpotpourri zusammenschneidet
surren zwei Kolibris von Blüte zu Blüte
ob er das gemeint hat?
Das kann er nicht gemeint haben
dass ich mir ganz einfach einen Ruck geben soll
dass ich mir das einfach aus dem Kopf schlagen soll
(der vorbeirrasende, Angst und Sicherheit verbreitende
Krankenwagen
bestärkt mich in der Vermutung, dass er das nicht
gemeint hat)
ob er das
wenn die Wellen
kurz bevor sie umkippen
leicht zaudern
und manchmal
in einer Pause zwischen den Küssem
weiß blinken und weg sind und wieder da sind
und wir nicht mehr hingucken können vor Glück
ob er das gemeint hat?
...und wenn dann noch der Mond scheint?

Foarte simplu

Cineva îmi scrie
pe spatele unei fotografii cu Copacabana
că frica germană
poate fi transformată în ușurătate
braziliană
în timp ce în berăria de peste drum butoaiele
se rostogolesc prin curte
iar redacția Tagesschau*
își compune potpuriul de dezastre
doi colibri zumzăie din floare în floare
oare asta a vrut să spună?
Nu se poate să fi vrut să spună
că ar trebui pur și simplu să-mi dau un impuls
că ar trebui pur și simplu să-mi scot asta din cap
(ambulanța ce trece în viteză, răspândind frică și siguranță
îmi confirmă bănuiala că nu a vrut să spună asta)
oare asta
când valurile
chiar înainte de a se răsturna
ezită ușor
și uneori
în pauza dintre săruturi
sclipesc albe și dispar și se întorc
și nici nu le mai putem privi de bucurie
oare asta a vrut să spună?
...și dacă luna atunci mai strălucește încă?

* Telejurnalul mediilor de stat.

Männliches

Dass wir euch unterdrücken
geschenkt
da habt ihr ein Thema
damit könnt ihr Abende füllen
beim Häkeln

Ich kenne einen
der hat sich ein Schnappmesser gekauft
und lacht
wenn es aufspringt

Wenn Du tief
ins Glas blickst
siehst Du den Mond
schräg überm Wasser
Samba tanzen

Masculin

Că vă asuprim
e un fleac
aici aveți o temă
ca să vă umpleți serile
croșetând

Ştiu pe unul
care și-a cumpărat un briceag
și râde
când sare și se deschide

Dacă privești adânc
în pahar
vezi luna
pieziș pe apă
dansând samba

Samstags

Der Mann
aus dem Nebenhaus
kriecht
mit rotem Kopf
über den Rasen

Hin und Wieder
sticht er mit dem Messer
zu

Seine Frau ruft
was machst Du denn da
Löwenzahn, schreit er
alles Löwenzahn

Sâmbăta

Bărbatul
din casa de alături
se tărăște
cu capul roșu
prin iarbă

Din când în când
înjunghie
cu cuțitul

Soția strigă
ce faci acolo
păpădie, strigă el
totul păpădie

Wilfred

Ich habe Dir die Frau ausgespannt
einspannen
hab ich sie nicht können

Da sitzt Du
bierbesoffen

und ich
rauche Dannemann

So was Verrücktes
sagst Du
und mir
fällt auch nichts ein

Wilfred

Ți-am deshămat soția
s-o înham
n-am putut

Stai aici
beat de bere

iar eu
fumez Dannemann*

Ce nebunie
spui
iar mie
nu-mi trece nimic prin cap

* Marcă de traduc.

Brain-Drain-Blues oder ele fez doutorado em Berlim

Ein brain kam über'n Ozean
blieb in Berlin
zehn halbe Jahr.

Im brain da tanzte Luiz Gonzaga
einen twist mit Sonia Braga

Und der refrain:
drain brain! drain!

Vor der Mauer, hinter der Mauer
Diesseits die punks und jenseits
keine Bananen.

Draussen: immer dieser Nebel
Die Frauen: nicht Dein Geschmack
Und überhaupt: zu viele Indianer
für nur einen Häuptling
und again und again
drain brain! drain!

Brain-drain blues sau ele fez doutorado em Berlim*

Un *brain-drain* a venit peste ocean
a rămas la Berlin
zece jumătăți de an.

În *brain* acolo Luiz Gonzaga**
a dansat un twist cu Sonia Braga***

Și un refren:
drain brain! drain!

În fața zidului, în spatele zidului
Dincoace punkiști, iar dincolo
nu sunt banane.

Afară: mereu ceața asta
Femeile: nu sunt pe gustul tău
Și de fapt: prea mulți indieni
pentru o singură căpetenie
și *again* și *again*
drain brain! drain!

* Expresia engleză *brain drain* (în germană *Gehirnabfluss*, în română „fuga creierelor”) desemnează fenomenul de emigrarea a specialiștilor înalt calificați dintr-o țară; *ele fez doutorado em Berlim*, în limba portugheză în text („și-a făcut doctoratul la Berlin”).

** Luiz Gonzaga cântăreț, acordeonist și compozitor brazilian. A fost supranumit *O Rei do Baião, Regele Baião-ului*.

*** Sonia Braga, actriță braziliană.

Zurück so schlau
wie keiner
im Gebüsch
das Blasrohr
der Zurückgebliebenen
Du lachst
tanzt bierbesoffen Forró
"For all", schreist Du und lachst

Für jedes Missverständnis
ein Bier
Für jedes Bier die Gewissheit:
ich bin wieder da.

Und noch im Fallen vom Stuhl
der refrain:
brain drain...
brain drain...

Înapoi deștept
ca nimeni
în tufiș
sarbacana
celor rămași în urmă
Râzi
dansezi beat de bere Forró****
„For all”, strigi și râzi

Pentru fiecare neînțelegere
o bere
Pentru fiecare bere certitudinea:
M-am întors.

Și încă în timp ce cazi de pe scaun
un refren:
brain drain...
brain drain...

**** Forró, un dans în Brazilia.

Holland

Das Glucksen des Wassers
gegen die Bootswand
und Schwappen.
Weiss sind die Wolken
und grell scheint die Sonne hindurch

Füssebaumelnd vom Steg
sitz ich und denke:
ob wohl
die Möwe dahinten
mich sieht?

Olanda

Clipocitul apei
izbite de peretele bărcii
și clătinarea-i.
Norii sunt albi
și prin ei strălucește orbitor soarele

Bălăbănind picioarele de pe punte
stau și mă gândesc:
oare mă vede
pescărușul
din spate?

Die Couch

Die Februarsonne
findet mich auf der Couch

Dort beobachte ich
unter der warmen Decke
meinen Herzrythmus.

Ohne Grund zur Beruhigung
schlafe ich ein

Canapeaua

Soarele de februarie
mă găsește pe canapea

Acolo urmăresc
de sub pătura caldă

ritmul inimii mele.

Fără motiv de liniște
adorm

Erfahrung

Nicht das Beste
ist das Beste

Auch nicht das Schlechteste
das Schlechteste

Grün ist nicht
das Grünste

und Liebe nicht
nur.

Eine Mischung,
vielleicht.

Und auch die:
nicht ganz

Experiență

Nu ce-i mai bine
e cel mai bine

Și nici ce-i mai rău
nu-i ce-i mai rău

Verdele nu-i
ce-i mai verde

iar iubirea
nu-i numai.

Un amestec,
poate.

Și nici asta:
nu-n întregime

Mond

Da guckt der Mond
so halbbesoffen,
über über's Dach.
Und ich,
na ich,
so halbbesoffen,
latsche quer durchs Gras.

Luna

Luna se holbează
aşa, pe jumătate beată,
peste acoperiş.
Iar eu,
ei bine, eu,
aşa, pe jumătate beat,
mă târasc de-a latul prin iarbă.

Appell an den Poeten

Mach noch ein Gedicht,
der Du so lang geschwiegen

Bring das, was in Dir ist
nach außen

Zeig uns den Eindruck,
den wir auf Dich machten,

beschreib das Saxophon, Florinda,
wie sie lachte

als Du, schon bierbesoffen,
sie beiseitenahmst
und ihre Brüste lobtest,
ihr ins Ohr.

Apel către poet

Mai fă un poem,
tu, care ai tăcut atâtă timp

Scoate-n afară
ceea ce e în tine

Arată-ne ce impresie
ți-am făcut,

descrie saxofonul, pe Florinda,
cum râdea

când tu, deja beat de bere,
ai luat-o deoparte
și i-ai lăudat sănii
la ureche.

Herz

Bei jedem Herzstich
spür ich das Leben
wie es sich krampft
um irgendwas

Das springt dann
hält inne
und läuft ganz schnell

über den leeren Platz

Inima

La fiecare întepătură a inimii
simt viața
încleștându-se
în jurul a ceva

Apoi sare
se oprește
și aleargă foarte iute

prin locul gol

Deutschland

Grün bist Du
berechenbar
und so schwer

Deine Lehrer machen Schüler
von eins bis sechs

Ernsthaft reden wir
über den Weltuntergang
und beschweren uns über das warme Bier
das jetzt auch Deine Frauen trinken
aus den großen Bechern der Männer

Auf Äußeres geben wir acht
legen aber keinen Wert darauf

Zur Erheiterung der Südländer
kombinieren wir im Sommer
Socken mit Sandalen
es macht uns nichts

Manche von uns sind blond
andere haben wunderbare schwarze Augen

Wenn unsere Frauen
unsere Kinder stillen
schreiben sie darüber Artikel

Germania

Verde ești
previzibilă
și atât de greoaie

Profesorii tăi îi fac pe elevi
de la unu la șase

Vorbim serios
despre sfârșitul lumii
și ne plângem de berea caldă
pe care și femeile tale o beau acum
din paharele mari ale bărbaților

Avem grija a tot ce-i exterior
dar nu punem preț pe el

Spre amuzamentul celor din sud
combinăm vara șosetele
cu sandalele
nu ne deranjează

Unii dintre noi sunt blonzi
alții au minunați ochi negri

Când nevestele noastre
ne alăpteață copiii
scriu articole despre asta

Nach dem Geschlechtsverkehr
rauchen wir
wie die Indianer
und essen Kartoffeln
wie die Indianer
Das ist merkwürdig

Am liebsten bleiben wir da
wo wir sind
und bauen Burgen aus Sand
ersatzweise spannen wir Drähte mit Stacheln
und mauern uns ein

Doch am liebsten wären wir
weit weg
wo uns keiner kennt

Niemand geht auf so hohe Berge wie wir
keiner schwimmt so weit hinaus

Wir machen keine Ausnahme

Unsere Lieblingsworte sind:
eigentlich, irgendwie und
im Grunde.

După actul sexual
fumăm
ca indienii
și mâncăm cartofi
ca indienii
Asta-i ciudat

Am prefera să rămânem
acolo unde suntem
și să construim castele de nisip
în schimb întindem sârmă ghimpată
și ne zidim

Însă am prefera să fim
departe
unde nu ne știe nimeni

Nimeni nu urcă munții la fel de sus ca noi
nimeni nu înoată atât de departe

Nu facem excepție

Cuvintele noastre preferate sunt:
de fapt, cumva și
în fond.

Antifa

Immer bleibt etwas hängen
sei es das Haar im Strauch
oder der seidene Strumpf

Oft auch das grobe Wort in der besaiteten Seele

Wenn man es tausendfach ruft
Fascista! Fascista!
glaubt es mindestens einer
oder auch zwei, je nachdem

Man müsste schreien, lauter als sie
doch weicht man zurück, denn was sollte man sagen?
Idioten! Lügner! Oder seid ihr nur dumm?
Seid ihr Kinder, die sich freuen am kurzen Refrain
und weil es sich reimt?

Einer steht am Rand
dem läuft eine Masche über die Seele
dem klopft Sulamith** von innen ans Ohr

Antifa

Mereu rămâne ceva agățat
fie părul în tufiș
fie ciorapul de mătase

Adesea și cuvântul grosolan în sufletul sensibil

Dacă strigi de o mie de ori
*Fascista! Fascista!**
crede că unul
sau doi, după caz

Ar trebui să strigăm mai tare decât ei
însă dăm înapoi, fiindcă ce să spui?
Idioți! Mincinoși! Sau sunteți doar proști?
Sunteți copii ce se bucură de refrenul scurt
și care rimează?

Pe margine stă unul
căruia îi trece o buclă prin suflet
căruia Sulamita** îi bate-n ureche dinlăuntru

* Alerta, alerta, antifascista! e un strigăt de luptă antifascist în Italia mussoliniană. Mai târziu și până în zilele noastre, a fost preluat și de grupările germane de stânga și de extrema stângă în acțiunile lor antifasciste. În traducere liberă, înseamnă: „Atenție, atenție, antifascistule!”

** Aluzie la poemul *Fuga morții* a lui Paul Celan. Sulamita e binecunoscutul personaj biblic din *Cântarea Cântărilor*. Aici, ea reprezintă victimele evreiești, fiind opusul Margaretei, reprezentanta făptuitorilor germani: „părul tău auriu Margareta / părul tău cenușiu Sulamita”, spune Celan.

Sie meinen Dich und nicht mich
So hör ich sie flüstern
Du bist ein dorniger Strauch, an dem bleibt es hängen

Immer bleibt etwas hängen
und sie schwebt fort, wie ein Rauch.

Se referă la tine și nu la mine
Așa îi aud șoptind
Ești un tufiș spinos, de el se agață

Mereu rămâne ceva agățat
și plutește departe ca un fum.

Poiésis

Stumme Worte sind Singen nach innen
Nur dann sagen sie
Röhren sie

Ein Takt nur
ein Ton vielleicht
Warten
Leere, die sich füllt

mit Bildern und Duft

Es ist eine Melodie, ohne Reim
Es ist ein Singen nach innen

Das kommt hervor
ohne dein Zutun
das hat eigenen Willen
aber ist scheu
Du musst es nur lassen
dann kommt es

Du bist die Schale nur
für das füllige Obst
der schwere Krug nur
der sich neigt
und ergießt

Was wäre der Wein
ohne ihn
und das schenkende Glas

Poiésis

Cuvintele tăcute cântă înlăuntru
Doar atunci spun
Mișcă

Un tact doar
un sunet poate
Așteptare
Gol ce se umple

cu imagini și mireasmă

E o melodie fără rimă
E un cânt lăuntric

Apare
fără ajutorul tău
are o voință proprie
dar e sfios
Trebuie doar să îl lași
atunci vine

Tu ești doar bolul
pentru fructele dolofane
ulciorul greu doar
care se apăDACĂ
și toarnă

Ce ar fi vinul
fără el
și paharul care toarnă

Er schmeckt sich durch Dich
entfaltet, was verborgen
erinnert an sonnige Tage
am Fuße der Anden

Was wären die Trauben
wenn nicht eingedenk
in den bald benommenen Sinnen
Was sind papierne Worte
wenn nicht ein Singen
nach innen

Se gustă prin tine
dezvăluie ceea ce-i ascuns
amintește de zilele însorite
la poalele Anzilor

Ce ar fi strugurii
dacă nu ar fi amintiți
în simțurile bete-n curând
Ce sunt cuvintele pe hârtie
dacă nu un cânt
lăuntric

Affen

Die Affen hocken auf dem Tempel
weil dort die Sonne scheint
nicht weil er heilig ist,
wie mancher meint

Auch sieht man von oben besser
die Frommen
und wenn Touristen kommen

Die haben Tüten und Bananen
und halten sie fest
als ob sie es ahnen

Schon schnappen die Affen
was sie können
mit Schnauze, Fuß und Pranken
und ziehen dann beladen ab
ohne zu danken

Sie hocken sich auf die Tempelstufen
um noch mehr zu erhaschen
und streiten dort um das frische Obst
sowie um Handys und Taschen

Doch heute bleibt das Heiligtum
verschont von Touristen und Gaffern.
Haben die Angst vor den fremden Göttern?
Nein, vor den Affen.

Maimuțe

Maimuțele stau ghemuite pe templu
fiindcă acolo soarele bate
nu fiindcă e sfânt,
cum cred unii poate

De sus îi vezi mai bine pe
toți credincioși chiar
și când turiștii apar

Ăștia au genți și banane la ei
și le țin strâns
de parcă ar bănui că le ieî

Maimuțele înșfacă deja
cu botul, cu picioarele și cu ghearele
tot ce pot
și pleacă apoi încărcate
fără a mulțumi deloc

Stau ghemuite pe treptele templului
pentru a înhăța mai din greu
și se bat pe fructele proaspete
pe telefoane și gentuțe mereu

Însă azi sanctuaru-i cruțat
de turiști și de gură-cască destui.
Le e teamă de zeii străini?
Nu, de maimuțele lui.

Mäandern

Ich kannte das Wort mäandern
nur vom Wandern
wenn man an jeder Biegung des Baches
sich fragt, warum.

Warum nicht geradeaus, sondern im Bogen
warum nicht direkt, sondern wieder gelogen
so sind manche Texte
sie kurven und kreisen,
anstatt eine Richtung zu weisen
biegen sie ab kurz vorm Ziel
um dann fortzufahren
dahin, wo wir vor Stunden
schon waren

Doch, sagt mir ein Freund, ein Poet
dass es anders nicht geht
man kann nicht einfach direkt drauflos
sondern sollte
der Wörter Strömung begleiten
die Sätze
einfühlend gestalten
und nur verhalten
den Finger in die Wunde halten

Am besten wäre es
sagte er dann
man würde mäandern
so wie der Bach
der uns begleitet beim Wandern

A coti

Cunoșteam cuvântul *a coti*
doar din drumeții
când la fiecare curbă a pârâului
te întrebi de ce.

De ce nu drept înainte, ci în arc ocolind
de ce nu direct, ci iarăși mințind
aşa sunt unele texte
se curbează și se învârt întruna,
în loc să indice o direcție, una,
se opresc chiar înainte de țintă
doar pentru a continua
acolo unde fost-am deja
cu câteva ore în urmă

Însă, spune un prieten de-al meu, poet și el,
că nu există altă cale defel
nu poți merge pur și simplu drept înainte
ci ar trebui fluxul cuvintelor
al propozițiilor
să-l însotești
cu empatie să plăsmuiesteți
degetul pe rană să-l pui, aşadar,
cu grija doar

Cel mai bine ar fi
a spus apoi
de ai coti
ca pârâul care
ne-nsoțește în drumeții

Seitdem vermeide ich offene Worte
Fakten umfahrt ich mit Eleganz
um die Wahrheit mache ich einen Bogen
weiche aus
deute an
wechsle Tiefe und Breite
und immer wieder die Seite
die Richtung überlass ich den andern
so wie der Fluss beim mäandern

Mein Freund, der Dichter
ist nun tot
ich las es gestern im Twitter
dort lobte ihn der VDS
als graden Tugendritter
die Liste seiner Medaillen und Preise
ist lang und ihm unbenommen
nur einer weiß
und der bin ich
wie er darangekommen

De atunci evit cuvintele deschise
faptele le ocoleșc cu eleganță
dau un ocol adevărului
îl evit
fac aluzii
schimb adâncimea și lățimea și eu
și partea mereu și mereu
direcția o las în seama altora firește
asemenea râului care cotește

Prietenul meu, poetul,
e mort acum
am citit ieri pe Twiter exact
unde VDS*
ca pe un drept cavaler al virtuții l-a lăudat
lista medaliilor și premiilor lui
e lungă și el n-are vreo vină
doar cineva știe
și acel cineva sunt eu
cum a ajuns să le dețină

* VDS = Verein Deutsche Sprache (Asociația pentru limba germană).

Siamo tutti antifascisti

Die Gespenster von gestern
haben rote Backen
und suchen uns heim
wer uns erlösen will vom Übel
der wirft den ersten Stein

Siamo tutti antifascisti
Siamo tutti buona gente

Je weiter weg die Gefahr
desto grösser der Mut
sie stoßen auf Watte
und kochen vor Wut

Siamo tutti antifascisti
Siamo tutti buona gente

Den Krieg kennen sie nicht
Nur aus Videos
wurden erzogen
mit Datasheets
in der Endlosschleife
moralischer Reife

Siamo tutti antifascisti

Fantomele de ieri
au obrajii roșii
și ne bântuie încă
cine vrea să ne scape de rău
prima piatră o aruncă

Siamo tutti antifascisti
Siamo tutti buona gente*

Cu cât pericolu-i mai departe
cu atât curaju-i mai mare
se izbesc de vată
și clocotesc de turbare

Siamo tutti antifascisti
Siamo tutti buona gente

Nu cunosc războiul
Doar din videoclipuri
au fost educați
cu *datashow*-uri
în bucla care capăt n-are
a maturității morale

* În limba italiană: „Suntem cu toții antifasciști/ Suntem cu toții oameni buni.”

Sie hätten alles anders gemacht
Sie hätten verhaftet beim ersten Verdacht
Sie hätten sofort eingesperrt
und den Anfängen gewehrt
Sie hätten die Bombe schon dreiunddreißig
dem Führer ins Auto geschmissen
hätten Goebbels bereits im Wahlkampf
von der Tribüne gerissen
sie hätten eine Mauer gebaut
und die bunt angepinselt
hätten der Welt ein Zeichen gesetzt
nie wieder ist jetzt

So laufen sie durch deutsche Straßen
die Fahnen hoch und die Reihen geschlossen
und meinen, dass sie besser sind
als jene, die die Geschichte verbrochen
aus der sie selbst hervorgekrochen

Ar fi făcut totul altfel neapărat
La prima bănuială ar fi arestat
Ar fi băgat de îndată la zdup
și ar fi apărat de orice-nceput
Încă din treizeci și trei i-ar fi aruncat
Führerului bomba-n mașină
deja în timpul campaniei electorale
l-ar fi smuls pe Goebbels de la tribună
ar fi construit un zid
și l-ar fi vopsit în felurite culori
i-ar fi trimis lumii un semnal pe dată
acum e iarăși niciodată**

Așa că aleargă pe străzile germane
cu steagurile sus și rândurile strânse
și cred că sunt mai buni
decât cei ce în fața istoriei poartă o vină
din care târâș au ieșit la lumină

** „Niciodată e iarăși acum!” – slogan la demonstrațiile împotriva dreptei, strigat de cei ce vor să „apere” democrația.

Glauben

Wer mit Inbrunst glaubt
der verbessert die Welt
auch das Klima und den Mann
sogar den Geschlechtsverkehr

Wer an das Gute glaubt
im andern
bevor der zusticht
oder dich nur bestiehlt
wenn du Glück hast
wer an das Gute glaubt
der ist kein schlechter Mensch

Denn Glauben kommt von Glauben
nicht von Wissen oder Meinen
sondern von Gott
deshalb ist er so stark, der Glaube
auch wenn es keiner mehr weiß

Wer an die Politik glaubt
oder an eine Partei
an eine Bewegung
oder eine Idee
der glaubt ohne Gott

Das ist neu
aber deshalb ist er so stark
der Glaube
weil es keiner mehr weiß

Credință

Cine crede cu fervoare
face lumea mai bună
și clima și pe bărbat
chiar și actul sexual

Cine crede în bine
în celălalt
înainte ca acesta să înjunghie
sau doar să te fure
dacă ai noroc
cine crede în bine
nu e un om rău

Fiindcă credința vine din credință
nu din cunoștere sau părere
ci de la Dumnezeu
de aceea e atât de puternică ea, credința
chiar dacă nimeni nu o mai știe

Cine crede în politică
sau într-un partid
într-o mișcare
sau într-o idee
crede fără Dumnezeu

Asta e ceva nou
dar de aceea e atât de puternică ea
credința
fiindcă nimeni nu o mai știe

Kontingenzen

Wenn ich kein Deutscher wäre
wäre ich dann ein Chinese?
Wenn ich kein Mann wäre,
eine Frau?

Wenn ich nicht weiß wäre
wär ich dann schwarz?
wenn ich kein Hai wär
ein Wal?

Wenn ich keine Angst hätte,
hätte ich dann Mut?
Wenn mich alle kennen,
ein Star?
Und wäre das gut?

Warum ist die Qualle
keine Möwe geworden,
die Muschel kein Fisch?

Warum liebe ich sie
und nicht eine andere?
Warum setz ich Schritt vor Schritt
wenn ich wandere?

Vielleicht
wenn ich geblieben wäre
wär ich zuhause ausgerutscht
hätte mir das Genick gebrochen
im Bad

Contingență

Dacă n-aș fi fost german
aș fi fost chinez?
Dacă n-aș fi bărbat,
aș fi femeie?

Dacă n-aș fi fost alb,
aș fi fost negru?
Dacă n-aș fi fost rechin,
aș fi fost balenă?

Dacă nu mi-ar fi frică,
curaj aş avea?
Dacă toată lumea m-ar cunoaște,
aș fi o vedetă?
Și bine mi-ar sta?

De ce meduza
n-a devenit pescăruș,
scoica, un pește?

De ce oare pe ea
și nu pe alta o iubesc?
De ce fac pas după pas
când hoinăresc?

Poate că dacă
aș fi rămas
aș fi alunecat în casă
gâtul mi l-aș fi frânt
în baie

oder beim Sturz vom Rad
vielleicht
hätte mich auch eine Zecke gezwickt
mein Hals wär geschwollen
und ich wäre erstickt

Was wäre nur aus mir geworden
lebte ich immer noch im Norden?

Wem Gott will rechte Gunst erweisen
den schickt er dahin
wo der Pfeffer wächst
dort lebe ich nun
und muss leider sagen
erst kommen die Antworten und dann die Fragen
erst will man es haben
um sich dann zu beklagen

Ich bin als Mann geboren
und es danach geworden
habe Sachen gemacht
über die man jetzt lacht
bin frei dahin gegangen
wo ich heute gefangen
weil ich es so wollte
und es sein sollte

sau de pe bicicletă căzând
poate că și
o căpușă m-ar fi înțepat
mi s-ar fi umflat gâtul
și m-aș fi sufocat

Oare de ce aş fi avut parte
dacă în nord aş fi trăit mai departe?

Cui Dumnezeu vrea să-i facă un bine*
pe acela îl trimite acolo
unde crește piperul
acolo trăiesc acum
și din păcate trebuie să o spun
întâi vin răspunsurile și apoi întrebările, aşa-i,
întâi vrei să ai din greu
ca apoi să te plângi mereu

Ca bărbat m-am născut
și aşa apoi m-am făcut
săvârșit-am lucruri duium
de care se râde acum
liber am înaintat dinadins
într-acolo unde astăzi sunt prinși
fiindcă a fost voia mea
și aşa trebuiea

* Vers dintr-o poezie de Joseph von Eichendorff, care a fost pusă pe muzică și a devenit un cântec popular: „Wem Gott will rechte Gunst erweisen,/ Den schickt er in die weite Welt” („Cui Dumnezeu vrea să-i facă un bine/ În lumea largă îl trimite”).

Die weise Kröte

Kleine Kröten kriechen fort
suchen Deckung
auf dem Asphalt
obwohl auf den unbarmherzig
die Sonne knallt

Sie schleppen sich in die falsche Richtung
mitten auf die heiße Fahrbahn
und wären sicherlich verbrannt
ohne meine helfende Hand

Da kam ein Auto
wer konnte das ahnen
und hat uns schnurstracks überfahren

Jetzt sind die Kröten
trotz meiner Aktion
plattgefahren und ohne Leben
ich liege daneben
und wie so oft
kommt die Weisheit erst zum Schluss

In meinem Falle
und dem der Kröten
zu spät
wie der Rettungswagen

Bevor meine Seele
für immer entschwand
öffnete sich
meine geschlossene Hand

Broasca înțeleaptă

Micile broaște se târasc
căută adăpost
pe asfalt
deși pe acesta soarele
bate fără milă din înalt

Se târasc în direcția greșită
în mijlocul benzii încinse
și ar fi arse sigur toate iute
fără mâna-mi care să le-ajute

Atunci a venit o mașină
cine s-ar fi putut gândi
și a trecut drept peste noi

Acum broaștele
sunt turtite și fără viață
în ciuda acțiunii mele
eu zac lângă ele
și ca de multe ori
înțelepciunea vine abia la urmă

În cazul meu
și al broaștelor
prea târziu
ca și ambulanța

Înainte ca sufletul meu
pe veci să dispară
mâna-mi închisă
s-a deschis iară

draus kroch hervor
ganz unverletzt
eine kleine Kröte
die bedankte sich jetzt
sie sagte zu mir
als ich schon von Sinnen

Wichtiger als die Aktion
ist die Intention
wichtiger als das
was nicht sein sollte
ist das
was man wollte

din ea a ieșit
teafără și nevătămată
o mică broască
mulțumindu-mi pe dată
spunându-mi
când fără cunoștință eram

Mai importante ca această acțiune
sunt intențiile bune
mai important decât ceea
ce n-ar fi trebuit să fie, nu
e ceea ce
voit-ai tu

Haarpsychologie

Haare aufgestellt zu Borsten
wie in deutschen Fichtenforsten
diese Frau hat Energie
sie verzeiht den Männern nie

Je kürzer der Pony geschnitten
desto mehr hat sie gelitten
wenn er länger ist
so fast bis an die Brauen
hat ein Mann sie verhauen
deshalb hüte Dich vor ihr
die Rache gilt Dir

Sind die Haare struppig und bunt
denk an die giftigen Raupen
die sich nicht tarnen
sondern andere warnen
mit ihren Farben
sonst geht es rund

Ist eine Seite lang gelassen
aber die andere rasiert
liebt sie deine eine Hälfte
die andere tut sie hassen

Wenn ihre Rasta-Locken bis an die Hüfte
reichen
und sie exotische Düfte
umstreichen
selbst wenn die Haare turbangleich
auf dem Kopf befestigt

Psihologia părului

Părul în sus zbârlit
ca-n codrii germani de molid
femeia astă-i energie toată
nu-i iartă pe bărbați niciodată

Cu cât bretonu-i mai scurt
cu atât suferit-a mai mult
dacă-i mai lung
cam până la sprâncene aşa
un bărbat a bătut-o pe ea
de aceea păzeşte-te bine
se răzbună pe tine

Dacă păru-i ciufulit și împestrițat
adu-ți aminte de omizile veninoase
care nu se camuflează
ci pe alții-i avertizează
cu culorile lor
altfel e de lucru cu-adevărat

Dacă-i lăsat lung pe o parte
iar celelalte-i rasă
iubește jumătate din tine
pe cealaltă o urăște de moarte

Când buclele *rasta* până la șolduri
îi ajung
și parfumuri exotice
o mângâie lung
chiar dacă părul pe cap i-i fixat
ca un turban

rühr sie nicht an!
denn sie wird schrein
der hat mich belästigt!

Die Haare trocken
die Spitzen gespalten
dazu die Stirn gelegt in Falten
lasse höchste Vorsicht walten
sonst wird sie dein weiteres Leben gestalten

Die Dauerwelle ist heute selten
ein solides Relikt
aus versunkenen Welten
vielleicht hat sie ein Engel geschickt
oder auch nicht
das wirst du erst wissen
wenn du ein Stück vom Köder gebissen

Blonde Zöpfe streng geflochten
wie es einst es die Germanen mochten
geht sie daher
wie das blühende Leben
diese Frau ist schon vergeben

Doch wenn sie ihre Mähne
schüttelt wie ein wilder Mustang
und sie die Strähne
die ihr dabei über das Auge gefallen
versucht mit ihren roten Krallen
von der Wange zu schieben
diese
wird dich lieben

Warum ich das weiß?
Ich sage es Dir
die aus der letzten Strophe

die gehört mir

nu o atinge!
că va striga
m-a molestat!

Părul uscat
vârfurile despicate aşa
şi fruntea încreşită şi ea
ai mare grijă, păzea
altfel toată viaţa ţi-o va modela

Permanentu-i azi o raritate
o relicvă solidă
din lumi scufundate
poate de la un înger venită
sau poate nu
o vei şti fără-ndoială
doar când vei muşca din momeală

Codiţe blonde strâns împletite, aşa
cum le plăcea germanilor cândva
ea se duce
ca viaţa în floare
femeia asta-i deja luată pare

Însă dacă îşi scutură coama
ca un mustang sălbatic
şi cu ghearele-i roşii caută dama
să-şi dea la o parte pe loc
de pe obraz şuvişa-i
căzută în ochi, să ştii,
aceasta
te va iubi.

De unde o ştiu?
Ție ţi-o spun,
cea din ultima strofă

a mea e acum

Denn ich habe
wie im Lied der alte Harung
eine Menge Erfahrung

Die Frau kann dich täuschen
aber nicht die Frisur
sieh immer zuerst auf die Haare
und dann erst auf ihre Figur

Fiindcă la fel
ca în cântec bătrânul Harung* și eu
am experiență din greu

Femeia te poate-nșela
dar nu și frizura-i
uită-te totdeauna la păr mai întâi
abia apoi la figura-i

* Cântec de petrecere de la începutul secolului al XX-lea despre bătrânul Harung: „denn so ein alter Harung,/ der hat Erfahrung” („Că un bătrân ca Harung/ are experiență cu carul)

Nachwort

„Ich habe meinen Gedichten nie besondere Beachtung geschenkt. Aber wenn Sie Ihnen etwas sagen, soll es mir nur recht sein.“ So schrieb mit der Dichter des vorliegenden Gedichtbandes, Franz J. Brüseke. Der Mit-übersetzer dieses Bandes, Ioan Milea, bezeichnete diese Gedichte bei seiner ersten Begegnung damit als „schön und lebendig“. Das sind sie, sie haben eine eigenwillige Vitalität. Die Dychotomie ist ihr leitendes Element. Humor steht neben Tiefgang, eines geht ohne das andere nicht, ja sie bedingen sich gegenseitig. Der Dichter schafft es auch, die Sprache von Verbrauchtem zu befreien. Die Gedichte wirken frisch, fröhlich, frei, einfach; schelmisch und dennoch überaus ernst. Und er weiß auch auch, wie schwer es ist, etwas einfach werden zu lassen.

Der Dichter selbst teilt seine Gedichte in „traurige Gedichte“ und „lachende Gedichte“ ein. „Beim Lesen der Inhaltsangabe ist mir aufgefallen, dass das Gedicht "Nach der siebzehnten Chemotherapie" besser aufgehoben wäre, wenn es vor den anderen dieses traurigen Zyklus aufgeführt wird. Also vor "post mortem", "Verlassen ..." etc. Ich selbst kann sie nur wiederlesen, wenn ich sofort danach zu den "lachenden" Gedichten hinüberspringe.“ Daneben gibt es auch Gedichte, die einen deutlichen Bezug zu Politik, Kultur und Gesellschaft der Gegenwart thematisieren. Insbesondere diese lassen sich unter dem Etikett „schelmisch und dennoch überaus ernst“ subsummieren. Nicht zuletzt thematisiert der Dichter auch den zwischenmenschlichen Bereich („Ich habe deine Frau ausgespannt“), wobei er geradezu einen

Drahtseilakt zwischen Komik und Tragik vollführt. Bei all diesen Kategorisierungen kann man jedoch nicht von einer klaren Trennlinie zwischen „traurig“ und „lachend“ ausgehen, denn in diesen Gedichten vermischt sich, alles fließt ineinander.

Franz J. Brüseke habe ich in den sozialen Medien entdeckt. Er hatte dort seinen Roman „Berlin antwortet nicht“ gepostet. Ich habe dann diesen Roman gelesen und eine Rezension darüber geschrieben. Wir kommunizierten miteinander und er fragte mich, ob ich den Titel „Gringo“ für seinen Roman als angemessen betrachte. Auch hier geht es um das Ineinanderfließen, um die Vermischung. So schreibt Brüseke: „In der Tat ist mein Gringo, der Georg, ein Mestize. Seine Mutter ist Brasilianerin und sein Vater Deutscher. Nun ziehe ich die Story einige Male ziemlich stark in die Richtung des „Gringo“, des von Latinos gehänselten Weissen, aber in Wahrheit durchläuft den ganzen Roman die Problematik oder die historische Tatsache der „Vermischung“. Die ganze Geschichte ist ein einziger Wirbel.“ Mithin ist die Lyrik des Dichters und die Prosa aus dem gleichen Holz geschnitzt.

Ich fragte ihn dann, ob er denn auch Gedichte geschrieben hat. Daraufhin antwortete er mir, wie ich es im ersten Satz dieses Nachwortes niedergelegt habe. Er sendete mir daraufhin seine „Gedichte in Arbeit“. Ich nahm dazu Stellung und wies ihn darauf hin, daß seine Gedichte eine eigene Sprache besäßen, daß er jedoch bisweilen zu sehr der Tendenz zu „mäandern“ nachgeben würde. Daraufhin schrieb der Dichter ein weiteres Gedicht:

Mäandern

Ich kannte das Wort mäandern

nur vom Wandern
wenn man an jeder Biegung des Baches
sich fragt, warum.

Warum nicht geradeaus, sondern im Bogen
warum nicht direkt, sondern wieder gelogen
so sind manche Texte
sie kurven und kreisen,
anstatt eine Richtung zu weisen
biegen sie ab kurz vorm Ziel
um dann fortzufahren
dahin, wo wir vor Stunden
schon waren

Doch, sagt mir ein Freund, ein Poet
dass es anders nicht geht
man kann nicht einfach direkt drauflos
sondern sollte
der Wörter Strömung begleiten
die Sätze
einfühlend gestalten
und nur verhalten
den Finger in die Wunde halten

Am besten wäre es
sagte er dann
man würde mäandern
so wie der Bach
der uns begleitet beim Wandern

Seitdem vermeide ich offene Worte
Fakten umfahr ich mit Eleganz
um die Wahrheit mache ich einen Bogen
weiche aus
deute an
wechsle Tiefe und Breite
und immer wieder die Seite
die Richtung überlass ich den andern
so wie der Fluss beim mäandern [...]

Postwendend, als hätten meine Anmerkungen zu seinen Gedichten etwas in ihm ausgelöst, entstand folgendes Gedicht:

Appell an den Poeten

Mach noch ein Gedicht,
der Du so lang geschwiegen

Bring das, was in Dir ist
Nach außen

Zeig uns den Eindruck,
den wir auf Dich machten,

beschreib das Saxophon, Florinda,
wie sie lachte

als Du, schon bierbesoffen,
sie beiseitenahmst
und ihre Brüste lobtest,
ihr ins Ohr.

Es war dies in der Tat ein Appell des Dichters an sich selbst.

Dieser Dichter aus der Ferne ist eine erfrischende Stimme der deutschen Lyrik gerade in diesen dunklen Zeiten, in der die Sprache gemaßregelt und ihrer Freiheit beraubt wird. Gerade weil er weit davon entfernt ist, kann er sich diesem bei uns stattfindenden Wahnsinn entziehen. Allein deswegen ist die Lektüre seiner Gedichte schon ein Hochgenuss. Aus ihnen spricht die Weisheit dessen, der durchs Leben aufrecht gegangen und sich keinem „Trend“ gebeugt hat. Es ist eine ehrliche Stimme, die uns, die wir darben, den Spiegel vorhält. Auch wenn die Romane ihm als seine genuine Ausdrucksform

erscheinen, so sind seine Gedichte dennoch bemerkenswert und verdienen unsere ganze Aufmerksamkeit. Durch diese erweist sich der Dichter als eine veritable Stimme unserer Zeit, die gehört werden sollte. Er ist ein Gringo, der zu uns gehört wie unsere Unterwäsche. Ein Ausdruck der Überzeugung dafür, daß seine Gedichte es verdienen, zugänglich gemacht zu werden, stellt deren vorliegende Publikation in einer zweisprachigen Edition, in deutscher und rumänischer Sprache dar.

Herbert-Werner Mühlroth

Postfață

„Nu am acordat niciodată prea multă atenție poeziilor mele. Dar dacă vă spun ceva, nu poate decât să-mi pară bine.” Așa a scris autorul acestui volum, Franz J. Brüseke. La prima întâlnire cu ele, cotraducătorul lor, Ioan Milea, a spus despre aceste poezii că sunt „frumoase și vii”. Într-adevăr, sunt; ele au o vitalitate a lor. Dihotomia e firul lor călăuzitor. Umorul se împletește cu profunzimea, cele două nu pot exista una fără cealaltă; se condiționează reciproc. Poetul reușește, de asemenea, să elibereze limbajul de tot ce e tocit. Poeziile sunt proaspete, vesele, libere, simple; poznașe și totuși foarte serioase. El știe, totodată, cât de greu e să faci ceva simplu.

Poetul însuși își împarte poemele în „poeme triste” și „poeme surâzătoare”. „Citind cuprinsul, mi-am dat seama că poezia *După a șaptesprezecea chimioterapie* ar fi mai potrivită dacă ar fi așezată înaintea celorlalte din acest ciclu trist. Adică, înainte de *Post mortem*, *Părăsit...* etc. Eu însuși le pot recita doar dacă să imediat la poeziile «surâzătoare».” Există, de asemenea, poezii care fac o referire clară la politica, cultura și societatea contemporană. Acestea, în special, pot fi subsumate etichetei „poznașe și totuși serioase”. Nu în ultimul rând, poetul tematizează și relațiile interpersonale („Ti-am deshămat soția”), în care face un fel de echilibristică între comedie și tragedie. Cu toate aceste categorisiri, nu se poate trasa totuși o linie de demarcare clară între „trist” și „surâzător”, deoarece în aceste poezii totul se amestecă, se contopește.

L-am descoperit pe Franz J. Brüseke pe rețelele de socializare. Își postase acolo romanul *Berlinul nu răspunde*. Apoi am citit romanul și am scris o recenzie. Am comunicat, iar el m-a întrebat dacă socotesc titlul *Gringo* ca fiind potrivit pentru romanul său. Și în el e vorba despre amestecare, despre contopire. Brüseke scrie: „De fapt, gringo-ul meu, Georg, e un mestizo (metis). Mama lui e braziliancă, iar tatăl lui german. Uneori eu trag povestea destul de puternic în direcția «gringo-ului», al albului tachinat de latino-americanii uneori, dar, în realitate, problema sau faptul istoric al «amestecării» străbate întregul roman. Povestea e toată un vârtej..” Astfel, lirica poetului și proza sa sunt făcute pe același calapod.

L-am întrebat apoi dacă a scris și poezie. Mi-a răspuns aşa cum am notat în prima propoziție a acestei postfete. Apoi mi-a trimis ale sale „poeme în lucru”. Am luat atitudine și am arătat că poezile sale au un limbaj propriu, dar că uneori se lasă prea mult pradă tendinței de „a coti”. Ca urmare, a scris următorul poem:

A coti

Cunoșteam cuvântul a coti
doar din drumetii
când la fiecare curbă a părâului
te întrebi de ce.

De ce nu drept înainte, ci în arc ocolind
de ce nu direct, ci iarashi mințind
aşa sunt unele texte
se curbează și se învârt întruna,
în loc să indice o direcție, una
se opresc chiar înainte de țintă
doar pentru a continua

acolo unde fost-am deja
cu câteva ore în urmă

Însă, spune un prieten de-al meu, poet și el,
că nu există altă cale defel
nu poți merge pur și simplu drept înainte
ci ar trebui fluxul cuvintelor
al propozițiilor
să-l însوești
cu empatie să plăsmuiesti
degetul pe rană să-l pui, aşadar,
cu grijă doar

Cel mai bine ar fi
a spus apoi
de ai coti
ca pârâul care
ne-nsoșește în drumetii

De atunci evit cuvintele deschise
faptele le ocolesc cu eleganță
Dau un ocol adevărului
îl evit
fac aluzii
schimb adâncimea și lățimea și eu
și partea mereu și mereu
direcția o las în seama altora firește
asemenea râului care cotește [...]

Imediat, ca și cum remarcile mele la poezile sale ar fi declanșat ceva în el, a apărut o altă poezie:

Apel către poet

Mai fă un poem,
tu, care ai tăcut atâtă timp

Scoate-n afară

ceea ce e în tine

Arată-ne ce impresie
ți-am făcut,

descrie saxofonul, pe Florinda,
cum râdea

când tu, deja beat de bere,
ai luat-o deoparte
și i-ai lăudat sănii
la ureche.

A fost, de fapt, un apel către poetul din sine.

Acest poet de departe e o voce plină de prospetime a poeziei germane, mai ales în aceste vremuri întunecate, când limbajul e atacat și jefuit de libertatea sa. Tocmai pentru că e atât de departe, el poate scăpa de nebunia care are loc aici. Chiar și numai pentru asta, citirea poeziilor sale e o mare plăcere. Din ele răzbate înțelepciunea cuiva care a mers prin viață drept și nu s-a înclinat în fața niciunei „mode”. E o voce sinceră care ne întinde o oglindă nouă, celor care suferim. Chiar dacă romanul îi pare a fi forma sa genuină de exprimare, poeziile sale sunt totuși remarcabile și merită întreaga noastră atenție. Si prin ele Frank J. Brüseke se dovedește a fi o adevărată voce a timpului nostru, care se cuvine și auzită. E un gringo care ne aparține ca lenjeria noastră intimă. O expresie a acestei convingeri, anume că versurile sale merită să fie cunoscute, e și publicarea lor pentru prima oară aici, într-o ediție bilingvă, germano-română.

Herbert-Werner Mühlroth

Zum Autor

Franz J. Brüseke ist ein bemerkenswerter Soziologe, der sowohl in Deutschland als auch in Brasilien bekannt ist. Geboren ist er 1954 in Hamm/Westfalen, als zweites von drei Kindern des Polsterers und späteren Metallarbeiters Josef Brüseke, sowie seiner Ehefrau Agnes. Studierte von 1972 bis 1977 Philosophie und Soziologie in Münster. Zivildienst 1977/78 in der dortigen Katholischen Hochschulgemeinde. Promotion in Soziologie 1982 bei Arno Klönne. Fachbereichsleiter an der VHS Hamm von 1982 bis 1987. Stipendiat der Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit 1987 bis 1990 an der NAEA/UFPA (Zentrum für Höhere Amazonien Studien/UFPA – Bundesuniversität von Pará) in Belém/Pará. Seit 1987 Professor für Soziologie an der UFPA (Bundesuniversität von Pará, Belém/Brasilien), UFS (Bundesuniversität von Sergipe, Aracaju/Brasilien) und UFSC (Staatliche Universität in Florianópolis/Brasilien). Wohnt heute mit seiner deutsch-brasilianischen Familie in Florianópolis. Er hat zahlreiche soziologische Studien veröffentlicht, darunter: *Ordnung und Chaos im Prozess der Industrialisierung. Skizzen zu einer Theorie globaler Entwicklung*, Lit-Verlag, Münster 1991; *A Lógica da Decadência (Die Logik der Dekadenz)*, Vorwort von Octavio Janni, Belém, 1996; *Riqueza Volátil (Flüchtiger Reichtum)*, Belém, 1997 (mit Armin Mathis und Daniel Chaves de Brito); *A Técnica e os Riscos da Modernidade (Technik und Risiken der Modernität)*, Florianópolis, 2001; *Mística e Sociedade (Mystik und Gesellschaft)*, São Paulo, 2006 (mit Carlos Eduardo

Sell); *A Modernidade Técnica (Technische Moderne)*, Florianópolis 2010. Er ist Autor mehrerer Romane: *Hans Noll in Amazonien*, Norderstedt, 2019; *Gringo. Eine globale Geschichte*, Norderstedt, 2019; *Wassermann*, Norderstedt, 2020; *Zeus und Goldenberg*, Weilerswist-Metternich, 2021; *Berlin antwortet nicht*, Ateliê de Humanidades Editorial, 2024.

Despre autor

Franz J. Brüseke este un sociolog remarcabil, cunoscut atât în Germania, cât și în Brazilia. S-a născut în 1954 în Hamm, Westfalia, ca al doilea dintre cei trei copii ai lui Josef Brüseke, tapițer și ulterior metalurgist, și ai soției sale, Agnes. Între 1972 și 1977, a studiat filosofia și sociologia la Münster. În 1977-1978 a desfășurat muncă în folosul comunității de la Universitatea Catolică locală. Și-a luat doctoratul în sociologie în 1982 sub conducerea lui Arno Klönne. Între 1982 și 1987, a fost șef de departament la Centrul de Educație pentru Adulți Hamm. Între 1987 și 1990, a fost bursier al Ministerului Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare la NAEA/UFPA (Centrul pentru Studii Amazoniene Avansate UFPA - Universitatea Federală din Pará din Belém), Pará, Brazilia. Din 1987, este profesor de sociologie la UFPA (Universitatea Federală din Pará, Belém, Brazilia), UFS (Universitatea Federală din Sergipe, Aracaju, Brazilia) și UFSC (Universitatea Națională din Florianópolis, Brazilia). În prezent locuiește cu familia sa germano-braziliană în Florianópolis. A publicat numeroase studii de sociologie, între care: *Ordnung und Chaos im Prozess der Industrialisierung. Skizzen zu einer Theorie globaler Entwicklung* (Ordine și haos în procesul de industrializare. Schițe pentru o teorie a dezvoltării globale), Lit-Verlag, Münster 1991; *A Lógica da Decadência*, Vorwort von Octavio Janni (*Logica decadentei*, cu o prefată de Octavio Janni), Belém, 1996; *Riqueza Volátil* (*Bogăția volatilă*), Belém, 1997 (împreună cu Armin Mathis și Daniel Chaves de Brito); *A Técnica e os Riscos da Modernidade* (*Tehnica*

și riscurile modernității), Florianópolis, 2001; *Mística e Sociedade* (*Mistică și societate*), São Paulo, 2006 (împreună cu Carlos Eduardo Sell); *A Modernidade Técnica* (*Modernitatea tehnică*), Florianópolis, 2010. E autorul mai multor romane: *Hans Noll in Amazonien* (*Hans Noll în Amazonia*), Norderstedt, 2019; *Gringo. Eine globale Geschichte* (*Gringo. O poveste globală*), Norderstedt, 2019; *Wassermann* (*Vărsătorul*), Norderstedt, 2020; *Zeus und Goldenberg* (*Zeus și Goldenberg*), Weilerswist-Metternich, 2021; *Berlin antwortet nicht* (*Berlinul nu răspunde*), Ateliê de Humanidades Editorial, 2024.

INHALTSVERZEICHNIS / CUPRINS